

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

علل نقض قراردادها در اقتصاد ایران و تعیین هزینه‌های اجتماعی آن

موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی

سرشناسه عنوان و نام پدیدآور	صادقی، حسین، مجری طرح :علل نقض قراردادهای در اقتصاد ایران و تعیین هزینه‌های اجتماعی آن/ مجری طرح حسین صادقی؛ مسئول طرح مسعود طارم‌سری؛ زیر نظر معاونت پژوهش و آموزش گروه مطالعات و پژوهشهای حقوق اقتصادی و بازرگانی. تهران: موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی، ۱۳۸۷. و. ۲۰۰ ص.: جدول. ۲۵۰۰۰ ریال: ۹۷۸-۹۶۴-۴۶۹-۲۵۷-۴
مشخصات نشر مشخصات ظاهری شابک	وضعیت فهرست نویسی: فیا یادداشت موضوع موضوع موضوع
شناسه افزوده شناسه افزوده	نقض قرارداد -- ایران قراردادهای -- ایران سقوط تعهدات -- ایران طارم‌سری، مسعود، ۱۳۲۹ - موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی. بخش پژوهشهای حقوق اقتصادی و بازرگانی
شناسه افزوده رده بندی کنگره رده بندی دیویی شماره کتابشناسی ملی:	موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی ۸۴/۸۳۶KM/ص ۲ ۱۳۸۷ ۲۳۶/۵۵۰۲۳: ۵۱۵۸۶۲۱: ملی

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۶۹-۲۵۷-۴

نام کتاب: علل نقض قراردادهای در اقتصاد ایران و تعیین هزینه‌های اجتماعی آن

شناسنامه پدیدآورندگان:
معاونت پژوهش و آموزش
گروه مطالعات و پژوهشهای حقوق اقتصادی و بازرگانی
مسئول طرح: مسعود طارم‌سری
مجری طرح: دکتر حسین صادقی
اصلاح و صفحه‌آرایی: ادیب
ویرایش و نسخه‌پردازی: نشر نوآر
طراحی جلد: الهه غلامی

شناسنامه کتاب

چاپ اول: مرداد ماه ۱۳۸۷

شمارگان: ۳۰۰ نسخه

قیمت: ۲۵۰۰۰ ریال

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: شرکت چاپ و نشر بازرگانی

ناشر: مؤسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی، بالاتر از بلوار کشاورز، شماره ۲۴۰، تلفن: ۶۶۹۳۹۳۲۹

پیشگفتار

افزایش موارد نقض قراردادهای اقتصادی - بازرگانی در سال‌های اخیر هزینه اجتماعی فراوانی را به دنبال داشته که ضرورت انجام مطالعه‌ای جدی در این زمینه را اجتناب‌ناپذیر ساخته است. مفهوم نقض قرارداد را می‌توان با دو رویکرد اقتصادی و حقوقی، توأمان مورد بحث قرار داد. این نوع مطالعات در حوزه اقتصاد و حقوق، به عنوان یک شاخه مطالعاتی میان‌رشته‌ای، در کشور ما جوان است که می‌تواند ابعاد جدیدی از دلایل بروز این معضل را آشکار سازد.

با توجه به تبعات سوء موضوع بر فعالیت‌های بخش بازرگانی کشور، موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی درصدد برآمد تا انجام تحقیقی جامع در این زمینه را با این رویکرد جدید در دستور کار خود قرار دهد.

کتابی که پیش روی شما قرار دارد نتیجه این تحقیق است. در این مطالعه ضمن توجه به چارچوب‌های قانونی، تأکید اصلی بر رویکرد اقتصادی است. در رویکرد اقتصادی نیز از دو منظر اقتصاد رسمی و اقتصاد غیررسمی به علل نقض قرارداد پرداخته شده است. از منظر اقتصاد غیررسمی، کوشش شده است که جرم عمومی و خصوصی و تأثیرات این دو حوزه بر نقض قرارداد بررسی شود. در بخش اقتصاد رسمی هدف این بوده است که براساس یک نگاه نهادگرایی، مشکلاتی که در ساختارهای اجتماعی موجب نقض قراردادها می‌شوند، از طریق مباحث هزینه مبادله توضیح داده شود.

بر پایه این مطالعه، به منظور کاهش موارد نقض قرارداد و در نتیجه تقلیل هزینه‌های اجتماعی آن، توصیه‌های اکیدی در مورد کاهش بیکاری، نابرابری درآمدی و فقر در سطح کلان و استان‌ها به عمل آمده است. همین‌طور با توجه به اینکه هزینه مبادله در شرایط کنونی در سطح بالایی قرار دارد، اصلاحات ساختاری مشخص برای کاهش هزینه‌های مذکور و نیز طراحی برنامه جامعی برای مبارزه با فساد اداری پیشنهاد شده است. این مطالعه می‌تواند مورد استفاده نهادهای سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی - اجتماعی کشور قرار گیرد. به علاوه رویکردهای اقتصادی - حقوقی این مطالعه می‌تواند به عنوان دیدگاهی جدید در بازنگری قوانین و مقررات ناظر بر قراردادها کاربرد داشته باشد.

در پایان لازم است از آقای دکتر حسین صادقی مجری طرح، آقای مسعود طارم‌سری، مسئول طرح و کلیه همکاران شرکت چاپ و نشر بازرگانی که موجبات تهیه و انتشار این اثر را فراهم نموده‌اند، تقدیر و تشکر به عمل آید.

موسسه مطالعات و پژوهشهای بازرگانی

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۱	فصل اول: کلیات
۱-۱- مقدمه	۱
۲-۱- تعریف قرارداد (عقد)	۳
۳-۱- مفهوم اجتماعی قرارداد	۶
۴-۱- تعریف هزینه مبادله	۸
۵-۱- انواع مبادلات اقتصادی با توجه به در نظر گرفتن هزینه مبادله	۱۰
۶-۱- شرایط اساسی صحت معامله	۱۱
۷-۱- نتایج اصل آزادی	۱۲
۸-۱- شرایط مال موضوع انتقال	۱۷
۹-۱- انحلال قرارداد (سقوط تعهدات)	۲۰
۱۰-۱- تعریف جرم شناسی و اقسام آن	۲۱
۱۱-۱- تعریف فعالیت اقتصادی غیررسمی	۲۳
۱۲-۱- خلاصه مطالب	۲۴
۲۷	فصل دوم: اقتصاد غیررسمی
۲۷-۱- مقدمه	۲۷
۲۸-۲- واژه شناسی اقتصاد غیررسمی	۲۸

- ۳-۲- ساختار اقتصاد غیررسمی (باتوجه به طبقه بندی توماس) ۳۷
- ۴-۲- اقتصاد غیررسمی در کشورهای مختلف جهان ۵۵
- ۵-۲- فساد و اقتصاد غیررسمی ۵۸
- ۶-۲- اقتصاد غیررسمی در ایران ۶۰
- ۷-۲- نتیجه گیری و جمع بندی ۶۷

فصل سوم: هزینه مبادله ۷۱

- ۱-۳- مقدمه ۷۱
- ۲-۳- تعریف هزینه مبادله ۷۲
- ۳-۳- ویژگی های مبادله ۷۵
- ۴-۳- اندازه گیری هزینه مبادله ۷۸
- ۵-۳- ابعاد هزینه های معاملاتی ۷۹
- ۶-۳- انواع هزینه های مبادله و راه های مقابله با آن ها از سوی بنگاه ها ۸۱
- ۷-۳- برخی از مولفه های هزینه های معاملاتی در واحدهای اقتصادی ۸۳
- ۸-۳- تحولات هزینه مبادله در ایران ۸۴
- ۹-۳- هزینه مبادله و بازارهای مالی ۸۶
- ۱-۳- شیوه تأمین مالی بنگاه ها و هزینه مبادله ۸۸
- ۱۱-۳- اثر هزینه مبادله بر انتخاب ساختار سرمایه ۹۴
- ۱۲-۳- هزینه مبادله و نهادهای بازار کار ۹۶
- ۱۳-۳- هزینه مبادله و حقوق مصرف کننده ۹۸
- ۱۴-۳- دولت و هزینه مبادله ۱۰۲
- ۱۵-۳- جمع بندی و نتیجه گیری ۱۰۳

فصل چهارم: تحلیل هزینه - فایده خصوصی جرم ۱۰۷

- ۱-۴- مقدمه ۱۰۷
- ۲-۴- تحلیل اقتصادی جرم ۱۰۸
- ۳-۴- معرفی مؤلفه های اصلی در تحلیل ۱۰۹
- ۴-۴- جریمه و تنبیه ۱۱۷
- ۵-۴- تابع مطلوبیت ۱۲۱

۱۲۳	۴-۶- روند جرم در ایران
۱۲۵	۴-۷- بیکاری و اشتغال
۱۲۷	۴-۸- دستمزد در بازار کار رسمی
۱۲۸	۴-۹- بررسی شاخص های نابرابری در کشور
۱۳۲	۴-۱۰- جمع بندی و نتیجه گیری

فصل پنجم: تحلیل هزینه - فایده اجتماعی جرم..... ۱۳۵

۱۳۵	۵-۱- مقدمه
۱۳۶	۵-۲- کلیاتی راجع به تحلیل هزینه - فایده جرم
۱۳۹	۵-۳- مقدار بهینه و احتمال جرم ها
۱۴۰	۵-۴- تحلیل اقتصادی حذف سودهای غیرقانونی
۱۴۶	۵-۵- تحلیلی از جرم بهینه
۱۵۴	۵-۶- رفتار متقابل بین مجرمین
۱۵۶	۵-۷- مواردی که مجرم بیش از یک بار مرتکب جرم می شود
۱۶۳	۵-۸- مدل های تصمیم التزام بهینه
۱۶۸	۵-۹- خلاصه و نتیجه گیری

فصل ششم: نتیجه گیری ۱۷۱

۱۷۱	۶-۱- مقدمه
۱۷۳	۶-۲- اقتصاد غیررسمی
۱۷۶	۶-۳- اقتصاد هزینه مبادله
۱۷۸	۶-۴- تحلیل هزینه-فایده شخصی جرم
۱۸۳	۶-۵- تحلیل هزینه-فایده اجتماعی جرم
۱۸۵	۶-۶- ارائه برخی راهکارها و پیشنهادات

فهرست منابع ۱۸۹